

Jihoafriická Republika

Apartheid

Historie

- **1488** doplul k břehům dnešního Kapska portugalský mořeplavec **Bartolomeo Diaz**. Kvůli střetům s domorodci Portugalci zde žádné osady nezakládali.
- **Koncem 16. a v 17. st.** námořní cesty na jihu Afriky od Portugalců převzala holandská **Východoafrická společnost**. Holanďané zde vybudovali první osadu **Kapské město**
Na těžkou práci si nechali přivážet **otroky ze severu**, místní **Hotentoti pro práci nebyli vhodní.**

- V 18. století připlouvalo k jihoafrickým břehům přes 80 lodí ročně; také díky tomu sem byly zavečeny neštovice, které způsobily zdecimování osadníků, ale zejména domorodců.
- V roce 1820 připlulo 4000 britských osadníků. A postupně ovládli území. Británie zakázala obchodování s otroky a v roce 1833 zrušila otroctví. Angličané vedli s Bury (potomky prvních holandských osadníků) v letech 1880 – 1902 t.zv Burské války. Burové byli vytlačeni dále do vnitrozemí, kde založili vlastní státní celky Natan, Transval,, Oranžský svobodný stát. Místní obyvatelstvo zabíjeli ve velkém rozsahu
- 1910 - všechny provincie byly sloučeny v Jihoafrickou Unii, která se stala součástí Britského společenství i národů (Commonwealth of Nations)

Unie zanikla v roce 1961, vznikla současná Jihoafrická republika

Apartheid

- Apartheid je označení pro politiku rasové segregace na jihu Afriky. Výraz pochází z afrikánštiny a znamená oddělení či odloučení. Afrikánština je západogermánský jazyk, kterým hovoří Burové a další obyvatelstvo (indonéští a malajští přistěhovalci) v Jihoafrické republice a okolních zemích.
- V Jihoafrické republice (Unii) byl apartheid oficiální státní politikou v letech až do roku 1990.
- Projevoval se oddělením dopravních prostředků pro bělošské a takzvané barevné obyvatele. Černošské obyvatelstvo nemělo přístup do restaurací, kin, parků, pláží, škol, nemocnic a jiných zařízení na veřejně přístupných míst určených bělochům.
- Nemocnice a školy určené původnímu obyvatelstvu byly podstatně méně vybaveny než ty, které směli využívat běloši.

FOR USE BY WHITE PERSONS
THESE PUBLIC PREMISES AND THE AMENITIES
THEREOF HAVE BEEN RESERVED FOR THE
EXCLUSIVE USE OF WHITE PERSONS.
By Order Provincial Secretary
VIR GEBRUIK DEUR BLANKES

- 21.3.1960 se shromáždilo 20 000 černošských demonstrantů v Sharpeville, aby vyjádřili nesouhlas s novým zákonem nařizujícím černochoům, aby u sebe nosili identifikační průkazy s otisky prstů, údaji o zaměstnavateli, povolenky ke vstupu do určitých oblastí aj.
- 69 stávkujících bylo zastřeleno, 180 zraněno.
- Byl zakázán Africký národní kongres a mnoho lidí zatčeno.
- V roce 1962 Valné shromáždění OSN přijalo rezoluci odsuzující jihoafrickou politiku apartheidu a vyzývající členské země OSN k přerušení obchodních a vojenských styků s JAR.

Konec apartheidu

Rostoucí mezinárodní tlak přiměl JAR politiku apartheidu v 80. letech zmírňovat. Frederik Wilhem de Klerk, jihoafrický prezident od roku 1989, ihned po nástupu do úřadu apartheid odsoudil, nechal z vězení propustit Neldona Mandelu, černošského vůdce uvězněného roku 1964 na doživotí a umožnil obnovení politické činnosti ANC

Jeho rozhodnutí vyvolalo odpor „bílých“ a při násilných srážkách na počátku 90. let zemřelo víc lidí než v předchozích 42 letech.

V roce 1994 obdrželi de Klerk a Mandela Nobelovu cenu za mír. Od roku 1994 se Nelson Mandela stal prezidentem JAR a jihoafrický apartheid byl definitivně odstraněn. Řada rasových a sociálních konfliktů přetrvává.

Nelson Mandela (1918-2013)

„Nikdo se nenarodí s tím, že cítí nenávisť vůči jinému člověku kvůli barvě jeho kůže, jeho původu či náboženství.“

Nenarodil se ve Východním Kapsku jako syn náčelníka kmene Tembu

Studoval práva, pracoval jako advokát, stal se vůdcem černošské organizace Africký národní kongres (ANC). Od začátku 50. let organizoval boj proti režimu včetně teroristických akcí. Na konci života se od terorismu distancoval. Byl několikrát zatčen, naposledy v roce 1964 na doživotí.

Propuštěn byl v roce 1990 a v roce 1994 zvolen prezidentem JAR. Zemřel v prosinci 2013.

